

"...

I- İPTAL ve YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"1) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 3 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendindeki, ". ilgili mevzuatı saklı kalmak kaydıyla," İbaresinden Sonra Gelen ". gerçek ." İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendiyle "adres bilgi kayıt sistemi" adı altında, gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait fiziki ve elektronik adreslerin, reklam ve tanıtım amacıyla PTT hizmetlerinden yararlananlara ücret karşılığı kullandırılmasına yönelik olarak veri tabanı oluşturulmaktadır.

Hukuken özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme olan PTT, söz konusu veri tabanını, reklam ve tanıtım amacıyla ücret karşılığında kullandırmak üzere, yani ticari amaçlarla oluşturmaktadır. Ticari amaçlarla veri tabanı oluşturulmasında gerçek kişilerin rızası aranırken, tüzel kişilerin rızası aranmamakta; tüzel kişiler reklam ve tanıtım amacıyla fiziki ve elektronik adreslerini kullandırmak istemeseler de PTT'ye rızaları dışında yasayla kullandırma yetkisi verilmektedir.

Hukuk devleti ilkesi Anayasanın 2 nci maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılmıştır. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ile Anayasa bulunduğunun bilincinde olan devlettir.

Tüzel kişilerin reklam ve tanıtım amacıyla da olsa fiziki ve elektronik adreslerinin rızaları dışında bir başka özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme tarafından ticari amaçlarla kullanmak üzere yasayla yetkilendirilmesi, adaletsiz ve hakkaniyete aykırı olduğundan, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Öte yandan, kanun önünde eşitlik ilkesinin düzenlendiği Anayasanın 10 uncu maddesinde, herkesin ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğu belirtilmiş, devlet organları ile idare makamlarına bütün işlemlerinde yasa önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etme zorunluluğu getirilmiştir.

Anayasada öngörülen yasa önünde hukuksal eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasa karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kuralların uygulanması yoluyla yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Bu bağlamda, posta ve kargo taşımacılığı sektöründe faaliyet gösteren özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme PTT A.Ş. ile aynı sektörde faaliyet gösteren diğer özel hukuk tüzel kişisi ticari işletmeler arasında sermayeye sahiplik dışında hukuken hiçbir fark bulunmadığı halde, PTT A.Ş.'ye ayrıcalık tanınmasının Anayasal eşitlik ilkesine aykırılığı bir yana; gerçek kişilerin

fiziki ve elektronik adreslerinin reklam ve tanıtım amacıyla kullanılmasında rızaları aranırken, tüzel kişilerin rızalarının aranmaması, gerçek kişi ticari işletmelerde rıza aranırken, tüzel kişi ticari işletmelerde rıza aranmaması ve böylece fiziki ve elektronik adreslerin reklam ve tanıtım amacıyla kullanılmasında kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasayla değişik kurallar konulması, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur. Anayasal eşitlik ilkesinin çiğnenmemesi için gerçek kişiler yanında tüzel kişilerin de rızalarının aranması, tüzel kişilerin yetkili organından izin alınması, Anayasal bir zorunluluktur. Maddede geçen "gerçek" ifadesinin iptali halinde bu zorunluluk yasal hale gelecektir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendindeki, ". ilgili mevzuatı saklı kalmak kaydıyla," İbaresinden Sonra Gelen ". gerçek ." ibaresi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

2) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 3 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (h) ve (ı) Bentleri ile 6 ncı Maddesi, 9 uncu Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası ve Geçici 3 üncü Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

Düzenlemelerin Anlam ve Kapsamı

6475 sayılı Kanuna kadar, Türkiye'de açık ve kapalı mektuplar ile üzerinde haberleşme mahiyetinde yazı bulunan kartların gönderileri üzerinde PTT'nin yasal tekel hakkı bulunmakla birlikte, 6475 sayılı Kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere, bu tekel işlemiyordu ve serbest ve rekabetçi çalışan bir lojistik sektörü vardı. Ancak, serbest ve rekabetçi lojistik sektörü, düzenlenmemiş olduğundan kuralsız işlemekteydi.

Sektörün düzenlenme ihtiyacı Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci bağlamında gündeme gelmiştir. AB'nin 97/67/EC sayılı I. Direktifinde posta ve lojistik sektörünün serbestleştirilerek tekel hakkının sınırlandırılması ve bağımsız düzenleyici kurumun kurulması öngörülür iken; 2008/6/EC sayılı III. Direktifinde ise, 2011 yılına kadar tekel hakkının % 95, 2013 yılında ise tamamen kaldırılması öngörülmektedir.

Türkiye, AB Müktesebatına Uyum Programında (2007 - 2013) sektörün serbestleştirilerek düzenleneceği yasanın 2008 yılında çıkarılacağı yükümlülüğü altına girilmiştir. 6475 sayılı Yasa bu yükümlülüğün gereği olarak yasalaştırılmıştır.

PTT ise, 1840 yılında Bakanlık olarak kurulmuş Osmanlı'dan miras 173 yıllık bir kuruluşumuzdur. PTT Genel Müdürlüğü, 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre Kamu İktisadi Kuruluşu (KİK) statüsünde olup, 02.03.1950 tarihli ve 5584 sayılı Posta Kanunu kapsamındaki faaliyet ve hizmetleri, 233 sayılı KHK ile 22.02.2000 tarih ve 23972 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan T.C. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü Ana Statüsü hükümleri uyarınca yerine getirmektedir.

5584 sayılı Posta Kanununun 2 nci maddesine göre, açık ve kapalı mektuplar ile üzerinde haberleşme mahiyetinde yazı bulunan kartların gönderilerinde PTT'nin yasal tekel hakkı bulunmaktadır.

Bu bağlamda PTT Genel Müdürlüğü, 233 sayılı KHK'ya tabi, kamu tüzel kişiliğine sahip, sermayesinin tamamı devlete ait olan, tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı

gözeterek, kamu hukukuna tabi süreçlerde üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti nedeni ile ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan Kamu İktisadi Kuruluşudur.

Buna karşın, 6475 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, "Bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi unvanı altında bir anonim şirket kurulmuştur." denilerek, sermayesinin tamamı Hazineye ait olan ve Hazine Müsteşarlığının PTT'deki pay sahipliğine dayanan oy, yönetim, temsil, denetim gibi hak ve yetkileri Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından kullanılan özel hukuk hükümlerine tabi bir ticari işletme kurulmuştur.

Diğer yandan, 6475 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde "Posta tekeli" düzenlenerek, posta tekelinin posta hizmet yükümlüsünün (Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi-PTT) tekelinde olduğu belirtilmiş; 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasında, "PTT, bu Kanun çerçevesinde yurtiçi ve yurtdışında posta hizmetlerini yürütmeye ve gerekli alt yapıyı kurmaya yetkilidir. PTT'nin söz konusu yetkiye ilişkin hak ve yükümlülükleri Kurum (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu) ile imzalanacak görev sözleşmesi ile belirlenir." denilmiş; 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde evrensel posta hizmet yükümlüsü, "Evrensel posta hizmetini görev sözleşmesi uyarınca sağlamakla yükümlü kılınan hizmet sağlayıcısını" şeklinde tanımlanırken; görev sözleşmesi (ı) bendinde, "PTT'nin posta hizmetlerini sunmak üzere hak ve yükümlülüklerini belirleyen sözleşmeyi" şeklinde tanımlanmış; "Görev Sözleşmesi" başlıklı geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise, "Görev sözleşmesi bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde düşüncesi alınmak üzere Danıştaya gönderilir. Danıştayın iki ay içerisinde düşüncesini bildirmesini müteakip, görev sözleşmesi PTT ile Kurum arasında imzalanarak yürürlüğe girer." hükmüne yer verilmiştir.

Böylece, PTT'nin hem Kamu İktisadi Kuruluşu statüsüne son verilerek özel hukuk hükümlerine tabi ticari işletme olması, hem posta hizmetleri üzerindeki tekelinin genişletilerek sürdürülmesi amaçlanmıştır.

Anayasanın "Devletleştirme ve özelleştirme" başlıklı 47 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, Devlet, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerin hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzel kişilere yaptırılabilceği veya devredilebileceğinin kanunla düzenleneceği kuralına yer verilmiştir.

Anayasanın 47 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları ile 165 inci maddesinde yer alan "kamu iktisadi teşebbüsleri", 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede düzenlenmiştir.

233 sayılı KHK'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 2 nci maddesinde,

Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT), "Teşebbüs; iktisadi devlet teşekkülü (İDT) ile kamu iktisadi kuruluşunun (KİK) ortak adıdır." şeklinde;

İktisadi Devlet Teşekkülü (İDT), "Teşekkül; sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür." şeklinde;

Kamu İktisadi Kuruluşu (KİK), "Kuruluş; sermayesinin tamamı devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve

gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür." şeklinde;

tanımlanmışlardır.

Bu kurallara göre tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmet imtiyaz sayılan kuruluşlar Kamu İktisadi Kuruluşu şeklinde kurulmak ve 233 sayılı KHK'ye tabi olmak durumundadır.

Oysa, 6475 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle PTT, 6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi ticari şirket olarak kurulmuş ve yine 6475 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle özel hukuk tüzel kişisi olan PTT A.Ş. adına yasayla "posta tekeli" yaratılmıştır.

Anayasaya Aykırılık Sorunu

Anayasanın 167 nci maddesinde, Devlete, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alma; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önleme görevleri verilmiştir.

Bu bağlamda, piyasalarda fiilen oluşacak tekelleşme ya da kartelleşme ile birlikte anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmenin de önlenmesi görevi Devletin Anayasal görevleri arasındadır. Nitekim, madde gerekçesinde, tekel benzeri gruplaşmalar da tekelleşme kapsamında görülmüş; tekelleşmenin önlenmesinin tüketim sektörü yanında hizmet sektörü yönünden de gerekli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca tekelleşme ve kartelleşmenin zararlarından bireyleri ve toplumu korumak, Anayasanın 5 inci maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri arasında öngörülen "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" görevleriyle de yakından ilgilidir.

Öte yandan, Anayasanın 172 nci maddesinde Devlete tüketicileri koruyucu önlemleri almak görevi de verilmiştir. Devletin, tekelleşme ve kartelleşmeyi önlemek görevi, bir yanıyla ekonomik etkinliği sağlama, diğer yanıyla tüketiciyi koruma amacı gütmektedir. 172 nci madde ile Devlete verilen tüketicileri koruma görevi ancak, tekelleşme ve kartelleşmelerin önlenerek özgür rekabet koşullarının sağlanması ile güvence altına alınabilir. Piyasa ekonomisinin etkinliği, rekabetçi koşullarının varlığına bağlıdır. Tekelleşme ya da kartelleşmenin olduğu sektörlerde piyasa ekonomisi etkinliğini yitirir.

Piyasa ekonomisi kuralları gözetildiğinde, posta ve kargo işletmeciliği sektörü diğer ekonomik sektörler gibi rekabetçi bir sektördür ve doğal tekel niteliği bulunmamaktadır. Nitekim, 6475 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılan 02.03.1950 tarihli ve 5584 sayılı Posta Kanunu ile yasayla ve kamu yararı gerekçesiyle tekel kapsamına alınmıştı.

Diğer yandan, Anayasanın "Haberleşme hürriyeti" başlıklı 22 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Herkes haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır." kuralına yer verilmiştir. Rekabetçi bir piyasa ekonomisinde, Devlete tekelleşme ve kartelleşmeyi önleme ve tüketicileri koruma görevleri de verilmişken, posta işletmeciliği sektörü, ancak Anayasanın 22 nci maddesinde belirtilen "gizliliği" güvence altına almak amacıyla ve "kamu yararı" gerekçesi ile kamu tekeli kapsamına alınabilir.

Bu durumda da kamu yararı gerekçesi ile kamu hizmeti kapsamına alınan, posta hizmeti tekelinin, sermayesinin tamamı Devlete ait özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme lehine değil; sermayesinin tamamı devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsü lehine oluşturulması gerekir.

Ortada, kamu yararı gerekçesine dayalı kamu hizmeti kapsamına alma olmadan, rekabetçi posta hizmetleri sektörünün tekel kapsamına alınarak, sektörel rekabetin ve dolayısıyla ekonomik etkinlik ile tüketici refahının dışlanması, Anayasanın 167 nci ve 172 nci maddelerinde Devlete verilen görevlerle bağdaşmaz.

Öte yandan, yürütme ve idarenin kamusal etkinliklerinin hukuki rejimi, kamu hukukudur. Anayasanın 128 inci maddesinde kurallaştırıldığı ve Anayasa Mahkemesinin 07.05.2002 günlü ve E.2000/17, K.2002/46 sayılı Kararında belirtildiği üzere, "Kamu hukukunun genel ilkeleri gereğince, kamu hizmet ve faaliyetlerinin bizâtihi idare kuruluş ve kurumları eliyle, kamusal yönetim biçimine göre yürütülmesi asıl ve olağandır. Ancak, bu hizmet ve faaliyetlerden kamu gücüne özgü olmayanlar ile özel yönetim biçimiyle gerçekleştirilmeye elverişli bulunanlar, tüm sorumluluk gene ilgili idare üzerinde kalmak kaydıyla, onun sürekli gözetimi ve denetimi altında, belli yasal usullerle özel müteşebbislere yaptırılabilir. Özel yönetim biçimiyle yürütülmeye elverişli olan kamu faaliyet ve hizmetlerinin, özel teşebbüse gördürülebilmesi ise bunun kanunlarda öngörülmüş bulunmasına bağlıdır; yürütme ve idare kendiliğinden bu yolu seçemez ve dilediği yöntemi kullanamaz."

Anayasa Mahkemesinin yukarıdaki yorumunun kaynağında, Anayasanın 47 nci maddesine, 13.08.1999 tarihli ve 4446 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen dördüncü fıkrafta, "Devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek ve tüzel kişilere yaptırılabilceği veya devredilebileceği kanunla belirlenir." Kuralının yattığı anlaşılabilmektedir.

Bu kurallara, göre tekel kapsamına alınan posta hizmetleri, öteden beri olduğu gibi 233 sayılı KHK'ye tabi Kamu İktisadi Kuruluşu tarafından yürütülebileceği gibi, özel hukuk tüzel kişileri tarafından da yürütülebilir.

Ancak, kamu yararı gerekçesi ile yasayla kamu tekeline alınarak kamu hizmeti statüsü tanınan bir hizmetin özel hukuk tüzel kişileri tarafından yürütülebilmesi, tüm sorumluluk lehine tekel tesis edilen kamu idaresi üzerinde kalmak kaydıyla, onun sürekli gözetimi ve denetimi altında, belli yasal usullerle kamu tekeli imtiyazının devri suretiyle mümkün olabilir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, 09.12.1994 günlü, E.1994/43, K.1994/42-2 sayılı Kararında, imtiyaz konusunda, "İdare hukukunda imtiyaz kavramı, kamu hizmetinin yürütülmesi yöntemlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Kamu hizmetinin, sermaye, kâr, hasar ve zararı özel hukuk kişisine ilişkin olarak idarenin gözetim ve denetimi altında genellikle çok uzun süreli bir 'idarî sözleşme' uyarınca özel hukuk kişilerince yürütülmesine İMTİYAZ denir. Gereksinimler karşısında yönetimim işinin çokluğu ya da kaynak bulmadaki güçlükler, kimi zaman bu yöntemin uygulanmasını zorunlu kılmakta ve kamu hizmetinin özel girişime gördürülmesine olanak sağlamaktadır. Konusu, kamu hizmetinin kurulmasını ve/veya işletilmesini bir özel kişiye devretmek olan sözleşmeler 'kamu hizmeti imtiyaz sözleşmeleri' olarak tanımlanmaktadır.

Kamu hizmeti imtiyaz sözleşmeleri, gerek konusunun bir kamu hizmetinin kurulması ve/veya işletilmesi olması, gerekse hizmetin yürütülmesini sağlamak için hizmeti yapanlara kamu gücüne dayanan kimi yetkiler tanınması, gerekse idarenin, hizmetin düzenli ve istikrarlı biçimde yürütülmesini sağlamak için denetim ve gözetim yetkisine sahip olması yönünden idarî sözleşmelerin tüm niteliklerini taşırlar.

Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay kararlarına göre de, 'bir amme hizmetinin tanzim ve işletilmesini temin', 'amme hizmetinin görülmesinin.....devri', 'amme hizmetlerinden birini ifa', 'kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak' hukuksal sonucunu doğuran uzun süreli sözleşmeler, yalnız bu nedenle 'idarî sözleşme' olduğu gibi, aynı zamanda bir 'kamu hizmeti imtiyaz sözleşmesi'dir.'" demiştir.

Bir piyasa ekonomisinde, yasayla tekel kapsamına alınan posta hizmetlerini, yürütebilecek kapasite, yeterlilik ve deneyime sahip birden fazla ticari işletme var ise -nitekim, 5584 sayılı Posta Kanununun 2 nci maddesiyle, açık ve kapalı mektuplar ile üzerinde haberleşme mahiyetinde yazı bulunan kartların gönderilerinde PTT'nin yasal tekel hakkı bulunduğu kurallaştırılmasına rağmen, tekelin işlemediği ve bu faaliyeti birden fazla firmanın yürüttüğü, 6475 sayılı Kanunun gerekçesinde de yazılı olan bir gerçektir-, öncelikle 2886 sayılı Kanuna veya yasama organınca kurallaştırılacak özel düzenlemelere göre imtiyazın devri ihalesi açılması, ihaleyi kazanan firma ile imtiyazın devri sözleşmesi yapılması, yapılan sözleşme hakkında Danıştay'ın görüşünün alınması gerekmektedir.

İmtiyazın devri ihalesi açılmadan posta tekeli imtiyazının yasayla da olsa ve sermayesi Devlete de ait bulunsa herhangi bir özel hukuk tüzel kişisi ticari şirkete verilmesi, Anayasanın 10 uncu maddesindeki kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı olur.

6475 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla oluşturulan yasal tekel hakkı; yine aynı maddeyle "posta hizmet yükümlüsü" olarak nitelendirilen ve Kanunun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde, "evrensel posta hizmetini görev sözleşmesi uyarınca sağlamakla yükümlü kılınan hizmet sağlayıcısı" şeklinde tanımlanıp, (ı) bendinde "PTT" şeklinde ismi verilen; 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasıyla yurt içinde ve yurt dışında posta hizmetlerini yürütmeye ve gerekli altyapıyı kurmaya yasayla yetkilendirilip, yetkisine ilişkin hak ve yükümlülükleri görev sözleşmesine tabi kılınan ve Kanunun 21 inci maddesinde ise Hazine'nin sermayesiyle 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulan özel hukuk tüzel kişisi Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi adına kurulmaktadır.

Bir piyasa ekonomisinde, Anayasasında Devlete fiilen oluşacak tekelleşme ya da kartelleşmenin yanında, anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmenin de önlenmesi ve tüketicinin korunması görevleri verilmişken; rekabetçi işleyen posta hizmetleri sektörünün tekel kapsamına alınması, ancak Anayasanın 22 nci maddesinde belirtilen "haberleşme gizliliğini" güvence altına almak amacıyla ve "kamu yararı" gerekçesi ile mümkün olabilir. Bu durumda da tekelin kamu hizmeti kapsamına alınarak yasal tekelin kamu hukuku tüzel kişisi adına oluşturulması Anayasal bir zorunluluktur.

Sermayesinin tamamı Hazineye ait olsa dahi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulan özel hukuk tüzel kişisi Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi adına yasal tekel oluşturulmasını ve yasal tekelin ticari esaslara göre yürütülmesini öngören, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının

(h) ve (ı) bentleri ile 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası ve 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası, Anayasanın 167 nci ve 172 nci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının iptali halinde, 6 ncı maddenin (2) ve (3) numaralı fıkralarının uygulanma olanağı kalmayacağından, 30.03.2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 43 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca 6 ncı maddenin (2) ve (3) numaralı fıkralarının da iptali gerekir.

Öte yandan yasakoyucu da Anayasaya aykırılığın bilincinde olduğundan, bir yandan, 6 ncı maddenin (1) numaralı fıkrasında, "Aşağıdaki hizmetler evrensel posta hizmet yükümlüsünün tekelindedir." denilip; 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendi, "Evrensel posta hizmeti sağlayıcısı: Evrensel posta hizmetini yetki belgesi uyarınca yürütmekle yetkili kılınan hizmet sağlayıcısını" şeklinde ve (ı) bendi ise, "Görev sözleşmesi: PTT'nin posta hizmetlerini sunmak üzere hak ve yükümlülüklerini belirleyen sözleşmeyi," şeklinde tanımlanarak evrensel posta hizmet yükümlüsünün PTT olduğu belirtilirken; diğer yandan, Kanunun 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası ile PTT'ye yasayla sağlanan tekel yetkisine ilişkin hak ve yükümlülükleri Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile imzalanacak görev sözleşmesine bağlayıp; geçici 3 üncü maddesi ile de imzalanan görev sözleşmesine Danıştayın görüşünün alınması koşulunu getirerek, yasayla oluşturulan tekel hakkının Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi adına değil, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu adına oluşturulduğu ve tekel hakkı imtiyazının PTT'ye devredildiği gibi gerçek dışı bir izlenim yaratılmıştır.

Öncelikle belirtilmesi gerekir ki, 6475 sayılı Kanun ile oluşturulan yasal tekel hakkının sahibi Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu değil; yasayla lehine tekel hakkı tesis edilemeyecek olan özel hukuk tüzel kişisi Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirkettir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görevi, posta sektörünü düzenleme ve denetlemeye ilişkindir ve buna ilişkin görevleri Kanunun 4 üncü maddesinde ayrıntılarıyla düzenlenmiştir. Hatta, 4 üncü maddenin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, posta hizmetlerinde rekabetin sağlanması amacıyla hizmet sağlayıcılarının belirlenmiş ilke ve kurallara uymalarını sağlamak görevi, "posta tekeli dışındaki alan" ile sınırlandırılarak posta tekeli alanı bütünüyle Kurumun görev alanı yanında rekabetin de dışına taşınmıştır.

İkincisi, 6475 sayılı Kanunda geçen "görev sözleşmesi", Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile PTT'nin imzalayacağı idari sözleşmedir ve yasakoyucu görev sözleşmesini imtiyazın devri sözleşmesi anlamında kullanmıştır. Ancak, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu adına imtiyaz hakkı tesis edilebilmesi için, Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumunun söz konusu posta hizmeti tekelini yürütebilecek idari kapasiteye sahip olması ve imtiyazı devrettiği PTT'nin hizmeti yürütememesi halinde hizmetin aksamaması için PTT'nin yerine geçerek hizmeti yürütebilmesi de gerekmedir ki, bu husus Anayasa Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay kararlarına göre imtiyaz sözleşmelerinin temel özelliklerinden birisidir.

Üçüncüsü ve en önemlisi, bir piyasa ekonomisinde imtiyaz hakkını yürütebilecek kapasite, deneyim ve organizasyona sahip birden fazla firma var ise, tekel hakkına ilişkin imtiyazın özel hukuk tüzel kişilerine devri için mutlak surette imtiyazın devri ihalesi açılması ve ihaleyi kazanan özel hukuk tüzel kişisi ile imtiyazın devri sözleşmesi yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda sermayesi Hazineye ait olan özel hukuk tüzel kişisi Posta ve Telgraf Teşkilatı

Anonim Şirketi ile sermayesi özel şahıslara ait olan özel hukuk tüzel kişileri arasında sermayeye sahiplik dışında hukuksal anlamda hiçbir fark bulunmamaktadır.

Bu durumda, posta tekeli yasayla PTT adına tesis edilmiş olmasına rağmen, görev ve yetkileri ile kapasite ve organizasyonu açısından adına tekel hakkı tesis edilmesi mümkün olmayan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu adına tesis edildiği ileri sürülse dahi, tekel hakkının (imtiyazın), eşitlik, saydamlık ve rekabetçilik ilkelerini hayata geçirecek ihale yerine, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından ister özel hukuk tüzel kişisi PTT'ye yasayla devri, isterse özel hukuk tüzel kişisi PTT adına yasayla tesis edilmesi, Anayasanın 10 uncu maddesindeki yasa önünde eşitlik ilkesine aykırı olur.

Bu itibarla iptali istenen düzenlemeler, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) ve (ı) bentleri ile 6 ncı maddesi ve 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası, Anayasanın 10 uncu, 167 nci ve 172 nci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 4 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (ç) Bendindeki, ". milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığın korunmasını teminen ." İbaresini ile ". posta yoluyla gönderilmesi yasak maddeler ile kabulü şarta bağlı gönderiler için." İbaresini, 9 uncu Maddesinin (6) Numaralı Fıkrasındaki ". veya milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri ile ." İbaresini ile (8) Numaralı Fıkrası ve 17 nci Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendiyle Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna, "Posta hizmetlerinde millî güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığın korunmasını teminen ilgili idari birimlerle iş birliği yaparak gerekli tedbirleri almak, posta yoluyla gönderilmesi yasak maddeler ile kabulü şarta bağlı gönderiler için düzenlemeler yapmak"; 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrası ile yetkilendirme taleplerini "millî güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri ile" reddetmek; (8) numaralı fıkrasında "millî güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçelerinden kaynaklanan sebeplerin tespiti hâlinde, şirketlerin posta sektöründe faaliyete geçmelerini veya posta hizmeti sağlamalarını" engellemek yetkileri verilmekte; 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında ise, millî güvenlik ile kamu düzeni gerekçelerine ve acil durum ihtiyaçlarına ait düzenlemelerin, ilgili bakanlıkların ihtiyaçları ve görüşleri dikkate alınarak Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmesi öngörülmektedir.

Öte yandan Kanunun "İdari yaptırımlar" başlıklı 19 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasında, "Kurum; mevzuata ve yetkilendirme şartlarına aykırılık halinde hizmet sağlayıcılarına bir önceki takvim yılındaki net satışlarının yüzde 3'üne kadar idari para cezası uygulamaya, milli güvenlik, kamu düzeni veya kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesi ve kanunlarla getirilen hükümlerin uygulanması amacıyla gerekli tedbirleri almaya, üç aydan az olmamak üzere altı aya kadar posta hizmeti faaliyetini durdurmaya veya yetkilendirmeyi iptal etmeye yetkilidir."; (2) numaralı fıkrasında, "Kurum, mevzuata ve yetkilendirme şartlarına aykırı davranan hizmet sağlayıcısının faaliyete yeni başlamış olması halinde bin liradan bir milyon liraya kadar idari para cezası ile Kanunda belirtilen diğer idari yaptırımları uygulamaya yetkilidir." (3) numaralı fıkrasında, "Kabulü yasak olan maddeyi postayla gönderenler ile 7 nci madde hükümlerine aykırı hareket edenlere gönderi ücretinin beşyüz katı

tutarında idari para cezası uygulanır." (7) numaralı fıkrasında, "Kurum tarafından yetki belgesi iptal edilen hizmet sağlayıcıları ve bu hizmet sağlayıcılarının hisselerinin en az yüzde beşine sahip ortakları ile tüzel kişiliği idareye yetkili kişilere ve bunlar tarafından kurulmuş şirketlere iptal sebepleri gözönünde bulundurularak üç yıla kadar yeniden yetki belgesi verilmez." şeklinde cezai yaptırım hükümlerine yer verilmiştir.

Posta hizmetleri, haberleşme özgürlüğünü konu alan bir hizmet alanıdır. Anayasanın 22 nci maddesinin birinci fıkrasında, herkesin haberleşme hürriyetine sahip olduğu ve haberleşmenin gizliliğinin esas olduğu belirtildikten sonra, ikinci fıkrasında, "Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hakimın onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar." kurallarına yer verilmiştir.

Öncelikle belirtilmelidir ki, "milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekleri" ifadeleri, Anayasanın 22 nci maddesinde "haberleşme hürriyeti"nin kısıtlanmasına gerekçe oluşturan genel ifadelerdir. Posta hizmetlerinde yetki belgesi verilmesinden, verilen yetki belgesinin iptaline uzanan yaptırımlar öngörülen söz konusu genel ifadelerin "posta hizmetleri" bağlamında ne anlama geldiklerinin yasada hiçbir karışıklığa yol açmayacak açıklıkta düzenlenmesi gerekir. Kaldı ki Anayasanın 22 nci maddesinde anılan gerekçelerle haberleşme hürriyetinin kısıtlanması hakim kararına dayandırılmıştır ki, haberleşme hürriyetine ilişkin olan posta ve lojistik sektörünü düzenlemeyi öngören 6475 sayılı Kanunda ise Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun yek yanlı kararı yeterli sayılmaktadır. Bunun, Anayasal güvence altında bulunan "haberleşme özgürlüğü" ile bağdaşmazlığı ortadadır.

Öte yandan, milli güvenlik ve özellikle kamu düzeni, içerikleri önceden bilinemeyen ve tanımlanamayan müphem kavramlardır.

Milli güvenlik, toplumun ve bireylerin can ve mallarına zarar verebilecek dış ve iç tehditlerin yokluğu anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle dış ve iç güvenlik, siyasal toplumun yaşadığı yurdun işgale uğramaması ve kişilerin kamusal ya da kamuya açık yerlerde, saldırıya, zorlamaya, itilip kakılmaya, kazaya ve engellemeye (durdurulma, bekletilme, alıkonma) uğramadan dolaşmaları veya bulunmaları, can ve malları için hiçbir zaman endişe duymamaları ve bu yönde inanç ve kanaat sahibi olmalarıdır.

Klasik anlayışta, maddi ve dış düzen olarak kamu düzeni kavramı ise, kamu güvenliği, kamu huzuru ve kamu sağlığı kavramlarından oluşan geleneksel üçlü ile tanımlanmaktadır. Bu bağlamda kamu düzeni, bireylerin güvenlik, huzur ve sağlık içinde yaşamaları durumunu ifade eder. Maddi ve dış düzen ifadesinden, bireylerin kamusal ya da kamuya açık yerlerde güvenlik, dirlik, esenlik ve sağlık içinde yaşamalarını sağlayan koşullar anlaşılır. Dolayısıyla kamu düzeninin, güvenlik, dirlik-esenlik ve sağlık olmak üzere üç unsurdan oluştuğu ileri sürülebilir.

Kamu sağlığı, toplumun bulaşıcı ve yaygın hastalıklardan uzak tutulmasını, toplumun sağlık koşulları içinde yaşamını sürdürmesini ifade eder.

Ancak, genel olarak yukarıda anlamları açıklanmaya çalışılan milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gereklerinin posta hizmetleri bağlamında ne anlama geldiklerinin ise yasayla düzenlenmesi gerekeceği açıktır.

Anayasanın 2 nci maddesinde hukuk devleti ilkesine yer verilmiştir. Hukuk devletinin unsurlarından biri de yurttaşlara hukuk güvenliği sağlanmasıdır. Hukuk güvenliği ise, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için de yönetimin görev ve yetkilerinin sınırlarının yasalarda hiçbir tartışmaya yol açmayacak şekilde gösterilmesi temel bir zorunluluktur. Oysa, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna verilen ve posta hizmetleri bağlamında ne anlama geldikleri yasada düzenlenmemiş bulunan millî güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığa ilişkin olarak yetki belgesi vermemekten, yetki belgesini iptale ve para cezaları yaptırımına varan kurallar ile posta yoluyla gönderilmesi yasak maddeler ile kabulü şarta bağlı gönderilerin neler olduklarının yasayla belirlenmemiş olması, belirlilik ve öngörülebilirlik özellikleri taşınamaması nedeniyle Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Anayasanın 7 nci maddesinde, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği kurala bağlanırken; 123 üncü maddesinde ise, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği kuralına yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin yerleşmiş içtihatlarına göre yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri ile postayla gönderilmeyecek maddeler ile kabulü şarta bağlı gönderilerin neler oldukları yasa ile belirlenerek belirsizlik ortadan kaldırılmadan, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna, milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri gibi son derece geniş, genel, yoruma açık ve belirsiz ifadelerle dayanarak, yetki belgesi verilmemesi ve verilmiş olanların da aynı gerekçelerle iptal edilmesi gibi yetkiler verilmesi, demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayacağı ve haberleşme hürriyetine aykırı olacağı gibi keyfilik ve kayırmacılığa açık olmaları nedeniyle piyasanın evrensel posta hizmeti ilkeleri bağlamında serbestleştirilmesi amacıyla da örtüşmemektedir.

Ayrıca, hizmet sağlayıcısının faaliyetinin mevzuata aykırılığı, yetki belgesinin iptali nedeni sayılmakta; ancak mevzuata aykırılığın uygulanacak yaptırıma göre derecelendirilmemesiyle, hukuka göre değil, keyfiliğe göre karar veren bir Kurum yaratılmaktadır.

Oysa, 6475 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 5584 sayılı Posta Kanununun 40 inci maddesinde, posta maddeleri içine konulamayacak şeyler; 41 inci maddesinde, posta ile gönderilmesi yasak olan maddeler düzenlenmiş; 44 üncü maddesinde yasak maddelere çıkış yerinde uygulanacak işlemler, 45 inci maddesinde ise yasak maddelere varış yerinde uygulanacak işlemler kurallaştırılmıştı.

Bu itibarla, milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gereklerinin posta hizmetleri kapsamında neler oldukları ile posta ile gönderilmeyecek ve kabulü şarta bağlı maddelerin neler olduklarının yasada açık ve net ifadelerle belirlenmesi ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim

Kurumunun hangi durumlarda hangi yaptırımları uygulayacağını haberleşme hürriyetinin özüne dokunmayacak, piyasada faaliyette bulunan veya bulunmaya aday istekliler ile yurttaşların Anayasal haklarına güvence oluşturacak ve etkin, şeffaf ve rekabetçi işleyen bir posta hizmetleri sektörünün kurulmasını sağlayacak şekilde yasayla belirlenmesi gerekirken; bunların tamamının yürütme organı ile idareye bırakılmasını öngören iptali istenen düzenlemeler, yasama yetkisinin devri sonucunu doğurduğundan ve idarenin kanuniliği ilkesiyle bağdaşmadığından Anayasanın 7 nci maddesi ile 123 üncü maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendindeki, ". milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığın korunmasını teminen ." ibaresi ile ". posta yoluyla gönderilmesi yasak maddeler ile kabulü şarta bağlı gönderiler için." ibaresi, 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrasındaki ". veya milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri ile ." ibaresi ile (8) numaralı fıkrası ve 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

4) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 7 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki ". ve posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri ." İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla, hizmet sağlayıcıları ile posta hizmetlerinde çalışanların veya herhangi bir şekilde posta hizmetleri ile ilgili bilgiye sahip olanların, bu bilgileri açığa vurmaları, gönderileri açmaları, içlerinde ne olduğunu araştırmaları, üçüncü kişilere bilgi vermeleri veya herhangi birinin bunları yapmasına neden olmaları, gönderileri zapt veya yok etmeleri yanında, posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri açığa vurmaları da yasak kapsamına alınmıştır.

Anayasanın 22 nci maddesinde koruma altına alınan "posta hizmetleri ile ilgili ilişkiler" değil, haberleşmenin "gizliliği"dir. Hukukta "gizlilik" ve "güvenlikle" ilişkili kavram ise "ilişki" değil, "bilgi"dir.

Nitekim, 5584 sayılı Yasa'nın haberleşmenin gizliliğini güvence altına alan "Posta gizliliği" başlıklı 16 ncı maddesi, "Kendilerine posta servisinde bir iş verilmiş olanların, belli kişilerin posta münasebetlerini açığa vurmaları, kapalı mektupları açmaları, içlerinde ne olduğunu araştırmaları veya haberleşme kağıtlarındaki yazılar hakkında üçüncü kişilere bilgi vermeleri veyahut her hangi birinin bunları yapmasına meydan bırakmaları yasaktır." şeklinde kurallandırılmıştır.

Oysa, 6475 sayılı Kanunda "bilgi"ye ek olarak "gizlilik" kapsamına alınan, "posta hizmetleri ile ilgili ilişkiler", haberleşme özgürlüğü kapsamında olmadığı gibi, oldukça geniş bir ifade olması nedeniyle, posta hizmetlerinde vuku bulacak her türlü kural dışı ilişkilerin açığa vurulmasını da yasak kapsamına alarak kural dışı ilişkilere koruma sağlayıcı bir işlev görmektedir.

Gerçekten de "Posta hizmetleri ile ilgili ilişkiler" oldukça geniş ve müphem bir ifadedir. Örneğin; PTT AŞ'nin taşıeron hizmeti aldığı hizmet sağlayıcılar ile PTT AŞ yöneticileri, çalışanları ya da siyasetçiler arasındaki muhtemel akrabalık, ticari bağ vb. ilişkiler; PTT AŞ'nin posta hizmetleri kapsamında yaptığı ihaleler ve satın almalar ile hizmetin yürütülmesindeki muhtemel usulsüzlük, yolsuzluk ve kural dışı ilişkiler; posta sektöründe faaliyet gösteren firmaların muhtemel tekeli fiyatlandırma politikaları veya kartelleşme ilişkileri;

yetkisiz kişi veya kuruluşların ya da yetkili kuruluşların hakim kararı olmadan posta gönderilerine el koymaları ve daha bir çok örnek "posta hizmetleri ile ilgili ilişkiler" ifadesinin kapsamına girebilmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde hukuk devleti Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılmıştır. Hukuk devletinin unsurlarından biri de yurttaşlara hukuk güvenliği sağlanmasıdır. Hukuk güvenliği ise, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için de yönetimin görev ve yetkilerinin sınırlarının yasalarda hiçbir tartışmaya yol açmayacak şekilde gösterilmesi temel bir zorunluluktur. "Posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri" açığa vurmak ifadesi ile posta gönderilerinin sahibi ve muhatabı kişiler arasındaki münasebetleri mi, yoksa yasadaki ifadeyle "posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri" mi açığa vurmanın koruma altına alındığı, hukuk devletinin belirlilik ilkesi bağlamında belirsiz olduğundan, iptali istenen düzenleme Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.

Öte yandan, Anayasanın 74 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında dilekçe hakkı ve cevap zorunluluğu; üçüncü fıkrasında ise bilgi edinme hakkı düzenlenmiş; 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddesinde ise, kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirmeme suç kapsamına alınarak cezai yaptırıma tabi tutulmuştur.

Bu bağlamda, "posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri"n haberleşmenin gizliliği altına alınarak korunması, posta hizmetleri ile ilgili yolsuzluk, usulsüzlük, ticari çıkarlar gibi kuraldışı ilişkileri de gizlilik kapsamına almayı amaçladığından, yurttaşların posta hizmetleri ile ilgili ilişkiler hakkındaki dilekçe ve bilgi edinme hakkını ölçüsüzce sınırlandırmanın yanında, suç işlenmesini de teşvik ettiği için, iptali istenen ifade, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile 13 üncü, 22 nci ve 74 üncü maddelerine de aykırıdır

Yukarıda açıklanan gerekçelerle 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki ". ve posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri ." ibaresi, Anayasanın 2 nci, 13 üncü, 22 nci ve 74 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

5) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 23 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendi ile 24 üncü Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinde teşebbüs organları yönetim kurulu ve genel müdürlük olarak oluşturulduğundan, PTT, tüzel kişiliğe sahip Kamu İktisadi Kuruluşu olarak kurulmuş olsaydı, organları arasında genel kurul bulunmayacağı için genel kurulun kimlerden, hangi niteliklere sahip kişilerden ve kaç kişiden oluşacağına ihtiyaç bulunmayacaktı.

Ancak, 6475 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde PTT A.Ş. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme şeklinde kurulmuştur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 329 uncu maddesinde, Anonim Şirketin, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirket olduğu; 337 nci maddesinde pay taahhüt edip esas sözleşmeyi imzalayan gerçek ve tüzel kişilerin kurucu oldukları; 338 inci maddesinde, anonim şirketin kurulabilmesi için pay sahibi

olan bir veya daha fazla kurucunun olması gerektiği; 407 nci maddesinde ise, pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanacağı kurala bağlanmıştır.

Bu bağlamda, 6102 sayılı Kanuna göre anonim şirketlerin genel kurulu, pay sahiplerinden oluşmaktadır.

6475 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında ise, PTT'nin sermayesinin tamamının Hazineye ait olduğu belirtilip, Hazine Müsteşarlığının PTT'deki pay sahipliğine dayanan oy, yönetim, temsil, denetim gibi hak ve yetkilerinin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından kullanılacağı kuralına yer verilmesine ve oy ve temsile ilişkin olarak 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde "Genel Kurul"a PTT'nin organları arasında yer verilip, 24 üncü maddesinde, yıllık faaliyet raporu ile bilanço ve kâr zarar hesaplarını inceleyerek Yönetim Kurulunun ibrasını karara bağlamak; 6475 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6102 sayılı Kanun ve ilgili kanunlarda belirtilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak; 21 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında esas sözleşmeyi onaylamak; 25 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise yönetim kurulunu atamak yetkileri genel kurula verilmesine rağmen; genel kurulun kimlerden ve kaç kişiden oluşacağı ile hangi niteliklere sahip olacakları 6475 sayılı Kanunda düzenlenmemiştir. Başka bir anlatımla, PTT A.Ş.'nin yönetim kurulunun kaç kişiden ve kimlerden oluşacağı ve nitelikleri ile nasıl atanacakları, 6475 sayılı Kanunda düzenlenirken; PTT AŞ esas sözleşmesini onaylayacak ve yönetim kurulunu da atayacak genel kurulun kimlerden ve nasıl oluşturulacağı ve nitelikleri ile 6475 sayılı Kanun ve 6102 sayılı Kanunda ve diğer kanunlarda genel kurula verilen yetkilerin kimler tarafından kullanılacağı düzenlenmeyerek belirsiz bırakılmış ya da bütünüyle Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının yetkisine terk edilmiştir.

PTT A.Ş.'nin sermayesinin tamamı Hazinesindir; yani kamu kaynağıdır. Sermayesinin tamamı Hazineye ait olan şirkette, pay sahipliğine dayanan oy, yönetim, temsil, denetim gibi hak ve yetkilerini Hazine Müsteşarlığına ya da başka bir bakanlığa kullandırması yasakoyucunun takdirindedir. Ancak, bu pay sahipliğinden dolayı oy ve temsilin gereği olarak PTT A.Ş. Genel Kurulu oluşturulacak ise, esas sözleşmeyi onaylayacak, yönetim kurulunu atayacak, yıllık faaliyet raporu ile bilanço ve kâr zarar hesaplarını inceleyerek Yönetim Kurulunun ibrasını karar verecek; 6102 sayılı Kanunun 408 inci maddesindeki yetkileri kullanacak genel kurul üyelerinin taşımaları gereken nitelikler ile kaç kişiden oluşacaklarının ve seçilme/atanma usullerinin 6475 sayılı Kanunda düzenlenmelerinin gerekeceği her türlü tartışmanın dışında olacak derecede açıktır.

Anayasanın 7 nci maddesinde, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği kuralına yer verilmiştir. Sahibi Hazine ve dolayısıyla Türk Milleti olan PTT A.Ş.'nin esas sözleşmeyi onaylama, yönetim kurulunu atama, yıllık faaliyet raporu ile bilanço ve kâr zarar hesaplarını inceleyerek Yönetim Kurulunun ibrasını karar verme; 6102 sayılı Kanunun 408 inci maddesindeki yetkileri kullanma yetkileri verilen genel kurulunun hangi niteliklere sahip kişilerden ve kaç kişiden oluşacakları ve atanma usulleri ile mali haklarının yasayla düzenlenmek yerine, bütünüyle idareye bırakılması, yasama yetkisinin devri sonucunu doğurduğundan, Anayasanın 7 nci maddesine aykırıdır.

Öte yandan, Anayasanın 6 ncı maddesinde, hiçbir kimse ve organın kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamayacağına; 11 inci maddesinde ise, Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğuna yer verilmiştir. Yasayla düzenlenmeyerek

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına bırakılan yetkiler, kaynağını Anayasadan almadığı için Anayasanın 6 ncı maddesine; Anayasanın herhangi bir maddesine aykırı olan hükümler ise aynı zamanda 11 inci maddesine aykırı olacağından, iptali istenen hükümler Anayasanın 6 ncı ve 11 inci maddelerine de aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 23 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile 24 üncü maddesi, Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

6) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 25 inci Maddesinin (6) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 25 inci maddesinin (6) numaralı fıkrasında, PTT Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanmalarının, ilgili Bakanın iznine bağlı olduğu ve bu konuda 02.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı kurala bağlanmaktadır.

PTT A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanmalarında uygulanması öngörülen 4483 sayılı Kanun, adından da anlaşılacağı üzere "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun"dur.

4483 sayılı Kanunun "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemek olarak ortaya konulurken; "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde ise Kanunun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

4483 sayılı Kanunun Genel Gereğesinde ise, "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre bir suç işlendiğinde önce Cumhuriyet savcısı tarafından hazırlık soruşturması yapılır. Bu aşamadan sonra mahkeme önünde yapılan son soruşturmaya geçilir. Suçun ortaya çıkmasından hükmün kesinleşmesine kadar, sanık hakkında yapılacak bütün işlemlerin adli makamların görev ve yetkisi içinde bulunması genel kuraldır.

Ancak, etkili, verimli, sür'atli ve saygın bir kamu yönetimi de toplumun vazgeçemeyeceği bir olgudur. Kamu yönetiminin hizmet görürken bunu memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yapacağı tabiidir. Bu noktada, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri kamusal yetki ve usuller kullanmak suretiyle ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu görevleri sebebiyle işledikleri suçlar nedeniyle doğrudan doğruya ceza kovuşturmasına tâbi tutulmaları, kamu hizmetinin işleyişinde aksamalara ve kamu otoritesinin saygınlığının zedelenmesine yol açabilir. (.) Kamu yönetimini zaafa uğratmadan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia olunan suçlarda yargılama aşamasına geçilmeden yapılacak soruşturmanın basit, etkili ve sür'atli biçimde işlenmesini sağlamak ve suçların cezasız kalmasını engellemek amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır." denilmektedir.

4483 sayılı Kanunun Genel Gerekçesinde de belirtildiği üzere, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı özel soruşturma usulüne tabi tutulmalarının nedeni, memur ve diğer kamu görevlilerinin, "Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevleri kamusal yetki ve usuller kullanmak suretiyle ifa" etmeleridir. Bu bağlamda, özel soruşturma usulüyle ayrıcalık memur ve diğer kamu görevlilerine değil, memur ve diğer kamu görevlilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerine tanınmakta; kamu hizmetlerinin aksamaya yol açılmadan yürütülmesi ve kamu yönetiminin zaafa uğratılmaması için bu hizmetleri yürüten memur ve diğer kamu görevlileri özel soruşturma usulüne tabi kılınmaktadır.

6475 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre PTT A.Ş., 6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişisi ticari işletmedir. PTT A.Ş.'nin genel idare esaslarına göre kamusal yetki ve usuller kullanarak yürüteceği asli ve sürekli görevleri değil, Kanunun 22 nci maddesinde sıralanan ticari usullere göre yürüteceği ticari faaliyet konuları vardır. Genel Müdür ile Yönetim Kurulu üyeleri de memur ve diğer kamu görevlisi statüsünde değil, 25 inci maddenin (4) numaralı fıkrasına göre, 5510 sayılı Kanuna göre zorunlu sigortalılığı dahi gerektirmeyen (emekliye ayrılmış işçi, memur, diğer kamu görevlisi, serbest çalışan ve tabi ki tekrar seçilemeyen siyasetçi) özel hukuk hükümlerine tabi ticari şirket çalışanlarıdır. Yönetim Kurulu üyeliklerine atanacaklarda, 25 inci maddenin (2) numaralı fıkrasında, 657 sayılı Kanuna göre memur olarak atanacaklarda aranan genel şartların aranması, bunları memur veya diğer kamu görevlisi yapmadığı gibi, sermayesinin Hazineye ait olması ve diğer faaliyet konuları yanında posta tekeli de yürütecek olması PTT A.Ş.'yi kamu idaresi yapmamaktadır.

Kişiler suç işlediklerinde, 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda öngörülen usullere göre soruşturulur ve kovuşturulurlar. Bu genel kuraldır. Ancak, Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasında, "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunda belirtilen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği yetkili merciin iznine bağlıdır." denilerek, münhasıran memurlar ve diğer kamu görevlileri için bu genel kurala istisna getirilmiştir.

6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme/tacir olan PTT A.Ş. çalışanlarından Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerinin, Anayasanın 129 uncu maddesinde münhasıran memurlar ve diğer kamu görevlileri için getirilmiş bulunan istisnai hükmün kapsamı içine alınması, Anayasanın 129 uncu maddesine aykırıdır.

Kaldı ki, bunların görevleri nedeniyle memurlara özgü suçları işlemeleri de mümkün değildir.

Öte yandan, Anayasanın 6 ncı maddesinde, hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir yetki kullanamayacağı; 10 uncu maddesinde herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit oldukları ve hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı kurallarına yer verilmiştir.

6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme/tacir olan PTT A.Ş. çalışanlarından Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerinin, Anayasanın 129 uncu maddesinde münhasıran memurlar ve diğer kamu görevlileri için

getirilmiş istisnai kuralın kapsamı içine alınması, kaynağını Anayasadan almayan bir yetkinin kullanılması sonucunu doğurduğundan, Anayasanın 6 ncı maddesine; PTT A.Ş. çalışanlarından sadece Genel Müdür ile Yönetim Kurulu üyelerinin istisnai hükmün kapsamına alınıp, diğerlerinin alınmaması ve posta sektöründe faaliyet gösteren diğer ticari şirketlerin Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerinin istisnai hükmün kapsamı dışında tutulması, PTT A.Ş. Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerine ayrıcalık tanınması sonucunu doğurduğundan, iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 10 uncu maddesindeki kanun önünde eşitlik ilkesine de aykırıdır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 25 inci maddesinin (6) numaralı fıkrası, Anayasanın 6 ncı, 10 uncu ve 129 uncu maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

7) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun 29 uncu Maddesinin (2) ve (3) Numaralı Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 29 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasıyla, PTT hizmetleri ile ilgili olarak herhangi bir talepte bulunmak ve PTT'nin sorumlu olduğu hallerde dava açmak sadece o hizmetten yararlanan ile sınırlandırılırken; (3) numaralı fıkrasında ise, PTT hizmetleri ile ilgili olarak talepte bulunma ve dava açma hakkının, faaliyet konusu işlemin tesisi tarihinden itibaren bir yılın sonunda zamanaşımına uğrayacağı; bu sürenin PTT'ye başvuru ile kesileceği ve yapılan inceleme ve araştırmaların sonucunun ilgililere bildirildiği tarihte kesildiği yerden yeniden başlayacağı ile sürenin yeni bir başvuruyla tekrar kesilmeyeceği kurallarına yer verilmiştir.

Anayasanın 172 nci maddesinde Devlete, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirleri alma ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik etme görevi verilmiştir.

Devlete Anayasa ile verilen bu görevleri hayata geçirmek için ise 23.02.1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

4077 sayılı Kanunun "Tüketici Mahkemeleri" başlıklı 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında "Tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davalar her türlü resim ve harçtan muaftır." denilirken; üçüncü fıkrasında, "Bakanlık ve tüketici örgütleri münferit tüketici sorunu olmayan ve genel olarak tüketicileri ilgilendiren hallerde bu Kanunun ihlali nedeniyle kanuna aykırı durumun ortadan kaldırılması amacıyla tüketici mahkemelerinde dava açabilirler." kuralına yer verilmiş; "Ayıplı Hizmet" başlıklı 4/A maddesinin dördüncü fıkrasında ise, "Daha uzun bir süre için garanti verilmemiş ise, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile ayıplı hizmetten dolayı yapılacak talepler hizmetin ifasından itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zararlardan dolayı yapılacak talepler ise üç yıllık zamanaşımına tabidir." denilirken; son fıkrasında, bu hükümlerin hizmet sağlamaya ilişkin her türlü tüketici işlemlerinde uygulanacağı belirtilerek, bütün hizmet işleri maddenin kapsamı içine alınmıştır.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre, tüketici haklarının ihlali durumunda sadece hizmetten yararlanan tüketici değil, tüketici örgütleri ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı da dava açabilmekte; zamanaşımı süresi ise, ayıplı hizmetten dolayı yapılacak taleplerde hizmetin ifasından itibaren iki yıl, ayıplı hizmetin neden olduğu zarardan dolayı ise üç yıl olarak kurullaştırılmış bulunmaktadır.

6475 sayılı Kanunun, PTT hizmetleri ile ilgili olarak herhangi bir talepte bulunma ve PTT'nin sorumlu olduğu hallerde dava açmayı hizmetten yararlanan ile sınırlandıran 29 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın Devlete yüklediği tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik etme göreviyle; talepte bulunma ve dava açma süresini bir yılla sınırlayan (3) numaralı fıkrası ise, Devletin tüketicileri koruma göreviyle bağdaşmamaktadır.

Yasalar arasında aynı konuda farklı kurallar konulması yasakoyucunun takdir hakkı kapsamındadır ve Anayasa Mahkemesi yasaların denetimini yasalara göre değil, Anayasal kurallara uygunluk ölçütüne göre yapar denilebilir. Ancak, yasakoyucu takdir hakkını kullanırken Anayasal kurallara uymak zorundadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde, "... toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı ... içinde insan haklarına saygılı ..." olunacağına yer verilerek kişi ve toplumun çıkarlarına öncelik tanınmış; 5 inci maddesinde de, Devlete "... kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" görevi verilmiştir. Anayasanın 172 nci maddesinin gereği olarak tüketici haklarını güvence altına almak üzere çıkarılan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda yer alan güvencelere PTT A.Ş. lehine istisnai düzenlemeler getiren 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 29 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarındaki hükümler, Anayasanın 2 nci ve 5 inci maddesindeki kurallarla bağdaşmamaktadır.

Anayasanın 2 nci maddesinde hukuk devleti ilkesine de yer verilmiştir. Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa Mahkemesinin 20.11.1996 günlü, E.1996/58, K.1996/43 sayılı kararında da belirtildiği üzere, hukuk Devleti olabilmenin en önemli göstergelerinden biri "yasaların genelliği" ilkesine uyulmasıdır. Yasaların genelliği ilkesi, özel, aktüel ve geçici bir durumu gözetmeyen, belli bir kişi veya kuruluşu hedef almayan, aynı statü ve durumda olan herkesi kapsayan kuralların getirilmesini zorunlu kılar. İptali istenen düzenlemeler, aynı durum ve statüde olan herkesi kapsayan 4077 sayılı Kanundaki kuralları işlemez kılmayı, tüketiciler aleyhine ve PTT A.Ş. lehine, PTT A.Ş.'ye özel, PTT A.Ş.'ye tanınan bir ayrıcalığı yasalastırarak yasaların genelliği ilkesinden ayrılmış olduğundan, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine bu açıdan da aykırılık taşımaktadır.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında vurgulandığı üzere, hukuk devletinin vazgeçilmez öğeleri içinde yasaların kamu yararına dayanması ilkesi de yer almaktadır. Bu ilke, bütün kamusal girişimlerin temelinde bulunması doğal olan kamu yararı düşüncesinin yasalara egemen olması ve özellikle bir ülkenin temelini oluşturan yurttaşların tüketici vasfından kaynaklanan Anayasal haklarının, yasalara en iyi şekilde yansıtılarak koruma altına alınmasını zorunlu kılar.

Anayasada belirtilen amacı ya da bir kamu yararını gerçekleştirmek hedefiyle, yasakoyucu belli bir sonucu elde etmek için değişik yolların seçimini siyasi tercihlerine göre yapmakta serbesttir. Ancak, yasakoyucunun kişisel, siyasî ya da saklı bir amaç güttüğü durumlarda, yani kamu yararına yönelik olmayan başka bir amaca ulaşmak için bir konuyu yasayla düzenlediği durumlarda bir yetki saptırması ve giderek de amaç ögesi bakımından

yasanın sakatlığı ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırılığı söz konusu olur.

Öte yandan, 6475 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, PTT'nin faaliyet konuları; yurt içinde ve yurt dışında her türlü taşımacılık hizmetlerini de içerecek şekilde posta, koli, kargo ve lojistik hizmetleri; pul basımı ve satımı; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki faaliyet konuları ile ilgili bankalarla yapacağı sözleşmeler doğrultusunda bankalara destek hizmetleri, parasal posta hizmeti, ödeme hizmeti, adres bilgi kayıt sistemi ve elektronik sertifika hizmet sağlayıcılığı, elektronik ortam dahil her türlü tebligat ve telgraf hizmetlerine ilişkin faaliyetler ile esas sözleşmesinde belirlenen diğer faaliyetler olarak sıralanmıştır.

PTT'nin faaliyet alanı içinde bulunan yurtiçi ve yurtdışı koli ve kargo taşımacılığı hizmetlerini yürüten çok sayıda koli ve kargo taşımacılığı ile lojistik hizmeti firmaları; para transferi, ödeme ve bankacılık hizmetlerini yürüten çok sayıda banka vardır ve bunların tamamı yürüttüğü hizmetlerden dolayı, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine tabi bulunmaktadır.

PTT ile taşımacılık ve lojistik firmaları ve bankalar arasında sermayeye sahiplik dışında hukuken bir fark bulunmayıp, hukuk karşısında bunlar özdeş durumda, hatta bazı bankalarda Devletin çoğunluk hissesi bulunmaktadır.

Anayasanın 10 uncu maddesinde, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit oldukları ve hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı kurallarına yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında vurgulandığı üzere, Anayasanın 10 uncu maddesinde öngörülen yasa önünde eşitlik ilkesi, birbirinin aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemeyi amaçlamaktadır. Aynı durumda olanlar için ayrı düzenleme aykırılık oluşturur. Anayasanın amaçladığı eşitlik, eylemli değil hukuksal eşitliktir ve aynı hukuksal durumların aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulmasını gerektirir.

PTT A.Ş.'nin faaliyet yürüttüğü taşımacılık, lojistik ve bankacılık sektörlerinde, faaliyette bulunan diğer firmalardan hukuki bir farklılığı yok iken, ayrı kurallara tabi tutularak ayrıcalıklı kılınmasını öngören 6475 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları Anayasanın 10 uncu maddesine de aykırılık taşımaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun 29 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu ve 172 nci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

8) 6475 Sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nun Geçici 6 ncı Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasındaki ". Yönetim Kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde ." ibaresi ile ". ile geçmesi uygun görülmeyenlerin ." İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

6475 sayılı Kanunun "Mevcut personel" başlıklı geçici 5 inci maddesinde,

(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mülga T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğünde çalışan;

a) 657 sayılı Kanuna tabi memurların,

b) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele tabi kadrolu personelin,

c) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvele tabi sözleşmeli personelin,

ç) İş sözleşmesi ile görev yapan işçilerin,

mevcut statüleri ile PTT'de istihdamlarına devam olunur."

denilmekle birlikte;

"Personel statü değişikliği" başlıklı geçici 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası, "Mülga T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğünde 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışan ve mevcut statülerinde PTT'de istihdamına devam olunan personel ile işçi statüsünde istihdam edilen personelden isteyenler Yönetim Kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde bu Kanunda tanımlanan sözleşmeli personel statüsüne geçirilebilir, geçmek istemeyenler ile geçmesi uygun görülmeyenlerin tabi olduğu mevzuatına göre istihdamına devam olunur."

Şeklinde düzenlenerek, "sözleşmeli personel" statüsüne geçişin esaslarını belirleme yetkisi Yönetim Kuruluna verilirken; Yönetim Kuruluna ayrıca sözleşmeli personel statüsüne geçmek isteyen personeli uygun bulmama yetkisi verilmektedir.

PTT Genel Müdürlüğü, 233 sayılı KHK'ye tabi kamu tüzel kişiliğine sahip bir Kamu İktisadi Kuruluşu iken; 6475 sayılı Kanun ile 6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişisi PTT A.Ş.'ye dönüştürülmüştür.

Bu dönüşümü sağlayan yasakoyucu, PTT Genel Müdürlüğünde 657 sayılı Kanuna göre istihdam edilen memurlar ve 399 sayılı KHK'ye göre istihdam edilen kadrolu personel ile işçilerden, istekli olanların "sözleşmeli personel" statüsüne geçmelerinin esaslarını belirlemek ve dolayısıyla Yönetim Kuruluna sözleşmeli personel statüsüne geçmesi uygun bulunmayanları belirleme gibi düzenleme eksikliğine bağlı keyfiliğe açık bir yetki vermemekle de yükümlüdür.

Anayasanın 2 nci maddesinde hukuk devleti ilkesine yer verilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ile Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir. Hukuk devletinin unsurlarından biri de yurttaşlara hukuk güvenliği sağlanmasıdır. Hukuk güvenliği ise, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için de yönetimin görev ve yetkilerinin sınırlarının yasalarda açıkça gösterilmesi temel bir zorunluluktur.

Sözleşmeli personel statüsüne geçişin esasları ile sözleşmeli personel statüsüne geçmesi uygun bulunmayanları belirleme yetkisinin hiçbir sınırlamaya tabi tutulmadan, esasları belirtilmeden ve çerçevesi çizilmeden Yönetim Kuruluna verilmesi, adaletli olmadığı, bir hukuk

kuralında bulunması gereken, belirlilik, öngörülebilirlik, genellik ve soyutluk kriterlerini taşımadığı gibi yasama yetkisinin devri sonucunu da doğurduğundan Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile 7 nci maddesindeki yasama yetkisinin devredilemeyeceği kuralıyla bağdaşmaz.

Bu itibarla, 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki ". Yönetim Kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde ." ibaresi ile ". ile geçmesi uygun görülmeyenlerin ." ibaresi, Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

1) Posta ve kargo taşımacılığı sektöründe faaliyet gösteren özel hukuk tüzel kişisi firmalar arasında sermayeye sahiplik dışında hukuksal bir fark bulunmamaktadır. PTT A.Ş. tarafından gerçek kişilerin fiziki ve elektronik adreslerinin reklam ve tanıtım amacıyla kullanılmasında rızaları aranırken, tüzel kişilerin rızalarının aranmaması, gerçek kişi ticari işletmelerde rıza aranırken, tüzel kişi ticari işletmelerde rıza aranmaması ve böylece fiziki ve elektronik adreslerin reklam ve tanıtım amacıyla kullanılmasında kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasayla değişik kurallar konulması, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Bazı tüzel kişiler değişik gerekçelerle reklam yapmak ve hizmet götürdüğü kesimler dışında tanınmak istemeyebilirler. İradeleri dışında fiziki ve elektronik adreslerinin PTT A.Ş. tarafından ticari amaçlarla kullanılıyor olması, özellikle elektronik adreslerinde aşırı bir yığılmaya ve hatta çökmeye yol açabilir. Bu da ileride telafisi mümkün olmayan zarar ve ziyanların doğmasına kaynaklık eder.

2) Anayasaya aykırı olarak posta tekeli kurulması ve bunun kamu hukukuna tabi idari süreçler yerine özel hukuk hükümlerine göre yürütülmesi, kişilerin Anayasal güvence altında bulunan haberleşme özgürlüğünü kullanmalarının aksamasına ve haberleşmenin gizliliği ilkesinden sapılmasına ve dolayısıyla kişilerin bunlardan ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarının doğmasına neden olabilir. Öte yandan, Anayasaya aykırı tekel nedeniyle posta sektörünün etkinlikten uzaklaşması ve tekelin piyasada faaliyet yürüten diğer firmalar ile hizmetten yararlananların zararına yol açması, bu zarar ve ziyanların da telafisinin olmaması beklenen bir gelişme olarak görülmelidir.

3) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna, her yana çekilebilecek ve istenildiği kadar uzatılabilecek milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri gibi son derece geniş, genel, yoruma açık ve belirsiz ifadelerle dayanarak, yetki belgesi verilmemesinden, verilen yetkilerin iptaline ve yüksek miktarlarda para idari cezaları verilmesine yönelik Anayasaya aykırı yetkiler verilmesi, piyasada faaliyet yürüten firmaların ve sektörel faaliyetin müşterisi bireylerin ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarına yol açacaktır.

4) "Posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri" açığa vurmanın yasak kapsamına alınması, PTT A.Ş.'de meydana gelebilecek, yolsuzluk, usulsüzlük, kayırmacılık, kötüye kullanım gibi kuraldışı davranış ve eylemleri koruma altına almayı amaçladığından, bunun toplumun ve bireylerinin ve demokrasinin ileride telafisi olmayan zararları olacaktır.

5) Esas sözleşmeyi onaylamak, yönetim kurulunu atamak, yıllık faaliyet raporu ile bilanço ve kâr zarar hesaplarını inceleyerek Yönetim Kurulunun ibrasını karar vermek vb. yetkileri olan PTT A.Ş. Genel Kurulunun nitelikleri, kaç kişiden oluşacakları ve seçilme/atanma usullerinin Bakanlığa bırakılması ve dolayısıyla PTT A.Ş. Genel Kurulunun yasal dayanaktan

yoksun görev yapacak olması, işlemlerinin hukuken sakat olmasına yol açabilecek; bu da Hazinesin ve dolayısıyla tüm toplumun ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarına neden olabilecektir.

6) Özel hukuk tüzel kişisi ticari işletme olan PTT A.Ş.'nin Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı memurlar gibi yargılanacak olmaları, bunların memurların görevleri gereği işleyecekleri suçları işleyemeyecekleri de göz önüne alındığında, kamu düzeninde ileride telafisi olmayan derin yaralar açacaktır.

7) PTT hizmetleri ile ilgili olarak herhangi bir talepte bulunma ve dava açmayı hizmetten yararlanan ile sınırlandıran ve talepte bulunma ve dava açma süresini bir yılla sınırlayan Anayasaya aykırı düzenlemeler PTT hizmetlerinden yararlananların ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarına yol açacaktır.

8) PTT Yönetim Kuruluna, PTT'de memur, sözleşmeli ve işçi olarak çalışanlardan sözleşmeli personel statüsüne geçmek isteyenlerin geçiş esaslarını belirleme ve istemediğini sözleşmeli statüye geçirmeme yetkileri verilmesi, PTT emekçilerinin ileride telafisi olmayan zarar ve ziyanlarına neden olacaktır.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

23.05.2013 tarihli ve 28655 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 09.05.2013 tarihli ve 6475 sayılı "Posta Hizmetleri Kanunu"nın;

1) 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendindeki, ". ilgili mevzuatı saklı kalmak kaydıyla," ibaresinden sonra gelen ". gerçek ." ibaresi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine,

2) 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) ve (ı) bentleri ile 6 ncı maddesi, 9 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası ve Geçici 3 üncü maddesi, Anayasanın 10 uncu, 167 nci ve 172 nci maddelerine,

3) 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendindeki, ". milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığın korunmasını teminen ." ibaresi ile ". posta yoluyla gönderilmesi yasak maddeler ile kabulü şarta bağlı gönderiler için." ibaresi, 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrasındaki ". veya milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık gerekçeleri ile ." ibaresi ile (8) numaralı fıkrası ve 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası, Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 123 üncü maddelerine,

4) 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki ". ve posta hizmetleri ile ilgili ilişkileri ." ibaresi, Anayasanın 2 nci, 13 üncü, 22 nci ve 74 üncü maddelerine,

5) 23 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile 24 üncü maddesi, Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 11 inci maddelerine,

6) 25 inci maddesinin (6) numaralı fıkrası, Anayasanın 6 ncı, 10 uncu ve 129 uncu maddelerine,

7) 29 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu ve 172 nci maddelerine,

8) Geçici 6 ncı maddenin (1) numaralı fıkrasındaki ". Yönetim Kurulunca belirlenen esaslar çerçevesinde ." ibaresi ile ". ile geçmesi uygun görülmeyenlerin ." ibaresi, Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine,

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.""